

Tradiční diskuse o soukromém jazyce

Tradičně se diskuse o problému soukromého jazyka, ke které dal ve své posmrtně vydané knize *Filosofická zkoumání* (vyšla v roce 1953) podnět rakouský filosof Ludwig Wittgenstein (1889–1951), soustřeďovala na otázku tzv. autority první osoby ve věci mentálních stavů. Wittgenstein probíral zhruba v oddílech 243–315 své knihy především otázku, jak můžeme identifikovat vlastní mentální stavy, respektive souvislost možnosti takové identifikace s chováním, tj. také rozdíl mezi hlediskem nositele těchto stavů a hlediskem ostatních. V širším kontextu mu šlo o to, co znamená něčemu rozumět, něco vědět nebo poznat. V době vydání knihy tyto úvahy dobře zapadly do diskusí, jež zrovna vedli britští filosofové. Ti tehdy interpretovali Wittgensteinův postup jako argument, který dokazuje, že pokud má smysl mluvit o mentálních stavech jako předmětech poznání, pak jediné tehdy, pokud se identita těchto předmětů určuje pomocí jejich projevů – ať už tzv. přirozených projevů, nebo projevů konvenčních. Jména počitků totiž, jak ukazují *Zkoumání*, nejsou jmény ve stejném smyslu, v jakém výraz „jméno“ obvykle používáme v případě jmen pro běžné fyzické věci kolem nás. A jednoduché výpovědi, ve kterých se vyskytují, je namísto chápat jako konvenční náhražky přirozených vyjádření pocitů, ne jako konstatování o faktech „uvnitř“ nás.

Šlo o polemiku s představou, že mentální stavy jsou předměty, na jejichž existenci všichni krom jejich nosite-